

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 368/2021-47

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Luciou Čillovou, advokátkou, 29. augusta 474/23, Turčianske Teplice, proti postupu Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/212/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/212/2012 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/212/2012 **prikazuje** konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **2 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Martin **povinný** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Okresný súd Martin **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **576,12 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 21. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/212/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľ žiada priznať primerané finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, pripojeného spisu všeobecného súdu a vyjadrenia okresného súdu k ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci:

3. Napadnuté konanie, predmetom ktorého je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“), začalo na okresnom súde 28. septembra 2012 doručením žaloby sťažovateľa proti bývalej manželke [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“). Prvé pojednávanie vo veci sa konalo 10. januára 2013 a bolo odročené pre účel predloženia listinných dôkazov. Po pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 7. marca 2013, okresný súd nariadil znalecké dokazovanie na odhad ceny nehnuteľností a obchodného podielu sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obchodný podiel“). Znalecké posudky boli predložené okresnému súdu 25. novembra 2013 a 20. októbra 2014. V ďalšom priebehu konania okresný súd zabezpečoval sumár zbraní evidovaných na meno sťažovateľa a zisťoval ich hodnotu. Súčasne zabezpečoval vyjadrenia a stanoviská k hodnote investícií do bytu vo výlučnom vlastníctva sťažovateľa a k hodnote sťažovateľom vydraženého zlata. Vzhľadom na spornosť tvrdení strán k jednotlivým položkám BSM okresný súd 29. mája 2017 ustanovil znalca z odboru strelných zbraní a výbušnín a 12. júla 2017 aj znalkyňu z odboru stavebníctva. Znalecký odhad hodnoty zbraní bol súdu predložený 11. júla 2017. Znalecký posudok na hodnotu investícií nebol vypracovaný z dôvodu na strane ustanovenej znalkyne, ktorá posudok nepredložila ani v súdom predĺženej lehote. Okresný súd tiež zabezpečoval odborné vyjadrenie znaleckého ústavu k súkromnému znaleckému posudku (k hodnote obchodného podielu) predloženému žalovanou 7. novembra 2016, ktoré bolo okresnému súdu doručené 6. júna 2017. Po vrátení spisu znalkyňou v marci 2018 okresný súd 29. marca 2018 oznámil príslušnému ministerstvu skutočnosti nasvedčujúce tomu, že znalkyňa sa dopustila správneho deliktu. Následne okresný súd vo veci vykonával dokazovanie na zistenie výšky splátok a zostatkov úverov splácaných sťažovateľom a vo vzťahu ku vkladom realizovaným v prospech spoločnosti sťažovateľa. Okresný súd na pojednávaní konanom 8. augusta 2019 vyhlásil dokazovanie za skončené a vo veci meritórne rozhodol, jeho rozsudok však odvolací súd zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd po vrátení veci 7. mája 2020 uznesením zo 14. mája 2020 rozhodol vzhľadom na sťažovateľom podané trestné oznámenie o vylúčení zákonnej sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci. Okresný súd po pridelení veci novému zákonnému sudcovi nariadil pojednávanie na 15. október 2020, ktoré bolo odročené z dôvodu žiadosti právneho zástupcu žalovanej na 29. október 2020. Nariadené pojednávanie bolo odročené na 19. november 2020 z dôvodu „situácie s COVID-19“. Ostatné pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 19. novembra 2020, bolo však odročené na neurčito pre účely doplnenia dokazovania. Uznesením z 15. júla 2021 okresný súd nariadil doplniť znalecký posudok vypracovaný v roku 2014.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že súd v napadnutom konaní koná neefektívne a že v ňom dochádza k zbytočným prietahom. Aj napriek tomu, že v napadnutom

konaní sa uskutočnilo viac než 25 pojednávaní, vo veci dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté. Podľa sťažovateľa v období od 7. marca 2013 do 14. januára 2015 došlo k zrejším priet'ahom v konaní, ktoré spôsobil súd svojou neefektívnou činnosťou. Súd ustanovil nesprávneho znalca na určenie hodnoty obchodného podielu a následne pri ustanovení znaleckého ústavu došlo k zrejmej nesprávnosti pri uvedení evidenčného čísla. Okresný súd až uznesením zo 16. júna 2014 ustanovil znalkyňu z odboru stavebníctva. Súd v konaní nevyužil procesné inštitúty a prostriedky, účelom ktorých je zabezpečenie nielen účinnej, ale tiež rýchlej ochrany práv.

5. Podľa sťažovateľa okruh vecí patriacich do BSM bol známy už po prvých dvoch pojednávaniach a vo veci bolo potrebné iba spresniť množstvo, druh a hodnotu zbraní, ktoré súd považoval za patriace do BSM, a to znaleckými posudkami, ktoré boli podané už v rokoch 2013, 2014 a 2017, a vypočúť svedkov v súvislosti s investičným zlatom, k čomu došlo až v roku 2015. V ďalšom období súd už len odročoval pojednávania na základe nedôvodne a neskoro predkladaných návrhov žalovanej, ktorá ignorovala pokyny súdu na riadne a včasné označenie a predloženie dôkazov vyslovené na záver takmer každého pojednávania. Napriek tomu, že žalovaná pokyny súdu nerešpektovala alebo ich plnila neskoro, čoho dôsledkom bolo opakované odročovanie pojednávaní, súd takéto konanie žalovanej žiadnym spôsobom nesankcionoval, čoho dôsledkom bolo to, že súd o podanej žalobe rozhodol až po takmer siedmich rokoch od podania žaloby. Napriek tejto dlhej dobe okresný súd rozhodol nesprávne a jeho rozsudok bol odvolacím súdom zrušený. Dôkazom toho, že činnosť okresného súdu v napadnutom konaní nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, je aj odôvodnenie zrušujúceho rozhodnutia krajského súdu.

6. Sťažovateľ poukázal aj na to, že právny zástupca žalovanej opakovane žiadal o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie súdnych pojednávaní a súd jeho žiadostiam opakovane vyhovel, čím spôsobil zbytočné priet'ahy v konaní. Pritom z ustálenej judikatúry súdov vyplýva, že samotná kolízia pojednávaní právneho zástupcu účastníka nie je bez ďalšieho dôležitým dôvodom na odročenie pojednávania. Súd pri odročení pojednávania nariadeného na 15. október 2020 konal aj v rozpore s § 184 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), keď pri odročení pojednávania neurčil nový termín pojednávania. Ten bol určený až dodatočne, ale vzhľadom na pandemické opatrenia bol zrušený.

7. Sťažovateľ podal 28. októbra 2020 k rukám predsedníčky okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v napadnutom konaní, ktorá bola vyhodnotená ako nedôvodná, keďže nebolo zistené, že by aktuálne bolo porušované základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov.

8. Keďže právna neistota sťažovateľa v napadnutom konaní nebola odstránená ani po takmer 9 rokoch od jeho začatia, sťažovateľ, vychádzajúc najmä z doterajšej dĺžky napadnutého konania a jeho doterajšieho priebehu, s poukazom na nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu zastáva názor, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

9. Sudkyňa poverená plnením úloh predsedu súdu uviedla, že sťažnosť považuje za neopodstatnenú. Aj keď vo veci dosiaľ nie je právoplatne rozhodnuté, označené práva sťažovateľa podľa nej neboli porušené, vo veci nejde o „zbytočné“ priťahy a nejde ani o neprejednávanie veci v „primeranej“ lehote.

10. K veci ďalej uviedla, že do masy BSM boli zahrnuté nehnuteľnosti, obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným, investície do bytu žalobcu za trvania manželstva, zbrane zakúpené žalobcom za trvania manželstva, zlato získané žalobcom v dražbe a úvery a úspory v peňažných ústavoch. Strany sporu neuviedli masu BSM na začiatku konania sumárne. V priebehu konania postupne uvádzali nové skutočnosti, tie si vyžadovali vypracovanie znaleckých posudkov, zo strany žalobcu i žalovanej dochádzalo k dopĺňaniu žaloby, podávaniu vyjadrení, predkladaniu vlastného znaleckého posudku, ktorý musel byť konfrontovaný so znaleckým posudkom znaleckého ústavu pribratého do konania.

11. Zákonný sudca konajúci vo veci uviedol, že tvrdenie žalobcu o tom, že predmet BSM bol ustálený už na začiatku konania a prejednanie a rozhodnutie veci sa predlžovalo zavinením žalovanej, nie je úplné. Obe strany sporu neuviedli všetky podstatné skutkové tvrdenia a neoznačili a nepredložili dôkazy na ich preukázanie, a to napriek tomu, že súd ich na túto povinnosť opakovane upozorňoval, a to aj po zrušení rozsudku vo veci samej odvolacím súdom zároveň s nariadením pojednávania vo veci samej. K času uplynulému od zrušenia meritórneho rozsudku do nariadenia pojednávania vo veci samej uviedol, že spis mu bol pridelený na rozhodnutie 14. mája 2020, spis mal 1223 strán a pred nariadením pojednávania bolo potrebné ho podrobne nastudovať, pretože v nej konal a rozhodoval iný sudca. V konaní pritom bolo zo strany strán sporu doručených množstvo podaní, návrhov na vykonanie dokazovania, skutkové tvrdenia strán sporu boli neúplné a nejednotné, dôkazy napriek výzvam súdu neboli riadne predkladané. Vo vzťahu k odročeniu pojednávania nariadeného na 15. október 2020 uviedol, že sudca bezodkladne po doručení návrhu na odročenie pojednávania dal kancelárii súdu pokyn na oznámenie, že pojednávanie neodročí. Kancelária súdu však toto oznámenie neodoslala. Uvedený nedostatok bol zistený až 13. októbra 2020, a to na základe dopytu právnej zástupkyne žalovanej. Vzhľadom na to, že súd je povinný strane sporu, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, oznámiť jeho neodročenie bezodkladne po doručení tohto návrhu, oznámenie neodročenia pojednávania už nebolo možné. Vo vzťahu k odročeniu pojednávania nariadeného na 29. október 2020 uviedol, že pojednávania nariadené na 26. – 30. október 2020 boli odročené hromadne na základe ústneho pokynu sudcu v poobedňajších hodinách 23. októbra 2020, teda v piatok, z dôvodu epidemiologickej situácie a zákazu vychádzania. Nový termín pojednávania bol stranám oznámený bezodkladne po odročení uvedených pojednávanií nasledujúci pracovný týždeň. Pojednávanie vo veci samej konané 19. novembra 2020 bolo odročené pre účely vykonania ďalšieho navrhovaného dokazovania. Strany sporu boli zároveň opakovane vyzvané na identifikáciu trestných konaní, z ktorých mali byť podľa

ich vyjadrení a na základe rozhodnutia odvolacieho súdu zistené skutočnosti potrebné pre ďalšie konanie. Túto svoju povinnosť si opätovne riadne nesplnili, a to napriek tomu, že obe strany sporu sa v priebehu konania na ne odvolávali. Ich identifikáciu a vyžiadanie príslušných vyšetrovacích spisov musel vykonať súd a po ich zabezpečení do spisu 13. a 14. apríla 2021 strany opätovne vyzval na navrhnutie dokazovania v súvislosti s nimi. Ani na túto výzvu súdu strany sporu nereagovali a v súvislosti s trestnými konaniami neoznačili žiadne skutočnosti (nie je teda ani zrejmé, či ich identifikácia zo strany súdu je úplná) a nenavrhli žiadne dokazovanie. V dôsledku toho súd pristúpil k vykonávaniu ďalšieho dokazovania vyplývajúceho zo zrušenia rozsudku vo veci samej a 13. júla 2021 vo veci nariadil doplnenie znaleckého dokazovania. V súčasnosti znalec vykonáva úkony v súvislosti s podaním znaleckého posudku.

III.2. Replika sťažovateľa:

12. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že sa v plnom rozsahu pridrižiava skutkových a právnych dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti. Podľa jeho názoru neexistuje žiadna významná okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľ ako žalobca bol v konaní aktívny, riadne reagoval na výzvy súdu, zúčastňoval sa nariadených pojednávanií. Na vlastné náklady zabezpečoval podklady z peňažných ústavov týkajúcich sa účtov. Sťažovateľ nenavrhol vypracovanie znaleckých posudkov na ocenenie masy BSM. Snažil sa so žalovanou dohodnúť na zostatkových hodnotách masy BSM, v konaní navrhoval vyššiu cenu nehnuteľností, než bola určená v znaleckom posudku. Žalovaná opakovane podávala vyjadrenia, neustále navrhovala a predkladala nové dôkazy, pojednávania sa odročovali najmä z dôvodov na strane žalovanej a jej právneho zástupcu. Sťažovateľ uvádzal všetky podstatné skutkové tvrdenia, označil a predložil dôkazy na ich preukázanie. Súd napriek tomu, že pojednávanie nariadené na 10. november 2016 odročil s tým, že neprihliadne na návrhy na vykonanie dôkazov, ktoré nebudú podané do 1. decembra 2016, pripúšťal návrhy na doplnenie dokazovania zo strany žalovanej. Keďže sa súd prvej inštancie vo svojom meritórnom rozsudku nevysporiadal riadne s vykonanými dôkazmi a rozhodol nesprávne, spôsobil priet'ahy svojou nesprávnou a neefektívnou činnosťou.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

13. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom zastáva názor, že k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní došlo najmä nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu.

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej

judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

16. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z ustanovení § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z ustanovení § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

19. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konania tohto typu tvoria bežnú súčasť sporovej agendy na všeobecných súdoch, preto vec nemožno posúdiť ako právne zložitú. Napadnuté konanie však vykazuje skutkovú zložitosť, na ktorú poukázala aj predsedníčka okresného súdu a ktorá je daná potrebou ustálenia skutkového stavu znaleckým dokazovaním (ustanovením znalcov z viacerých odborov) a vypočutím svedkov. Vzhľadom na rozpornosť tvrdení strán sporu, ktoré v priebehu konania postupne uvádzali nové skutočnosti a tvrdenia, bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie na zistenie hodnoty vecí tvoriacich masu BSM (nehnutelnosti, obchodný podiel, zbrane, investície do bytu žalobcu), v konaní bol predložený aj súkromný znalecký posudok, ku ktorému si okresný súd vyžiadal odborné vyjadrenie znaleckého ústavu. Vykonal dokazovanie (výsluchom svedka) aj na preukázanie hodnoty vydraženého zlata, ktoré sa

napokon nestalo predmetom vyporiadania. Ústavný súd však zároveň uvádza, že ani faktickou či právnou zložitou veci nie je možné ospravedlniť neúmernú dĺžku napadnutého konania.

20. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd zistil, že aj sťažovateľ čiastočne prispel svojím správaním k doterajšej dĺžke napadnutého konania, na čo poukázal aj okresný súd.

21. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ bol povinný k návrhu pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvolával (§ 79 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). Sťažovateľ, ktorý bol v konaní kvalifikovane právne zastúpený, k podanej žalobe pripojil ako dôkaz len rozsudok o rozvode manželstva bez ďalších listinných dôkazov vzťahujúcich sa na veci, práva a záväzky patriace do masy BSM (listy vlastníctva k nehnuteľnostiam, úverové zmluvy a potvrdenia bánk o stave splácania záväzkov a ďalšie). Na predloženie týchto dôkazov potom okresný súd musel vyzývať sťažovateľa v ďalšom priebehu konania.

22. Na ťarchu sťažovateľa z pohľadu zbytočných prietahov v napadnutom konaní možno pripísať aj skutočnosť, na ktorú poukázal aj okresný súd, že strany sporu (teda aj sťažovateľ) boli opakovane vyzvané na identifikáciu trestných konaní, z ktorých mali byť v zmysle záveru odvolacieho rozhodnutia zistené skutočnosti potrebné pre ďalšie konanie. Túto svoju povinnosť si sťažovateľ nespĺnil a nereagoval ani na výzvu súdu, ktorý po zabezpečení príslušných vyšetrovacích spisov vyzval strany, aby v súvislosti s nimi navrhli vykonanie dôkazov.

23. Uvedené skutočnosti nepochybne mali dopad na celkovú dĺžku trvania konania, na čo ústavný súd prihliadol pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadostučinenia.

24. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietahov v doterajšom priebehu konania (vychádzajúc najmä z predloženého spisu okresného súdu), pričom uvádza, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, pre ktoré sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

25. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol v zásade plynulý, keď okresný súd v primeraných časových intervaloch nariadľoval vo veci pojednávania a vykonával procesné úkony potrebné pre meritórne rozhodnutie. Vo veci sa konalo celkom osemnásť (!) pojednávaní, pričom štádium konania do vydania meritórneho rozhodnutia okresného súdu trvalo takmer 7 rokov. Samotná skutočnosť, že sa v danej veci konalo viacero pojednávaní, ešte nenasvedčuje tomu, že okresný súd konal s osobitnou starostlivosťou. Vysoký počet pojednávaní môže totiž nasvedčovať náročnosti prejednávanej veci, ale aj nedostatočnej pripravenosti súdu na prejednanie veci a neefektívnosti vedenia konania (I. ÚS 92/97). Ústavný súd už vyslovil, že pre naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet). K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98).

26. Ústavný súd v súvislosti s uvedeným konštatuje, že najmä štádium konania okresného súdu po vrátení spisu ustanovenou znalkyňou v marci 2018 až do jeho meritórneho rozhodnutia, keď súd

len mechanicky nariaďoval pojednávania pre účely predkladania ďalších návrhov na vykonanie dokazovania stranami sporu (na ktoré už po 1. decembri 2016 nehodlal prihliadať), bez náležitého zistenia procesne významných skutočností, signalizuje neefektívnu činnosť okresného súdu.

27. Okresný súd postupoval neefektívne aj v období od 21. júla 2017 do 23. januára 2018, keď sa spis nachádzal u súdom ustanovenej súdnej znalkyne, ktorej úlohou bolo vypracovať znalecký posudok v lehote 60 dní (t. j. do 20. septembra 2017). Okresný súd však urgoval znalkyňu na predloženie znaleckého posudku prvýkrát až 23. januára 2018. Ustanovená znalkyňa napokon vrátila spis okresnému súdu až 8. marca 2018 bez vypracovaného znaleckého posudku.

28. Ústavný súd už vo svojej judikatúre uviedol, že tolerovanie pasivity súdnej znalkyne, resp. nevyužitie dôsledne a včas všetkých procesných prostriedkov smerujúcich k tomu, aby znalecké dokazovanie bolo ukončené, možno označiť ako obdobie neefektívnej činnosti okresného súdu (II. ÚS 10/01, II. ÚS 129/06).

29. O neefektívnom procesnom postupe okresného súdu napokon svedčia aj dôvody, pre ktoré bol na základe podaných odvolaní zrušený jeho meritórny rozsudok a vec vrátená na opätovné prejednanie a rozhodnutie. Tie poukazujú na nedostatočnosť a neúplnosť okresným súdom vykonaného dokazovania (v prípade zlata a obchodného podielu), resp. na jeho absenciu (v prípade hodnoty hnutelných vecí), v dôsledku čoho podľa odvolacieho súdu záver súdu prvej inštancie nezodpovedá skutkovým zisteniam a zákonom ustanoveným podmienkam pre vyporiadanie BSM.

30. Ako neefektívny postup spôsobujúci zbytočné prietahy v konaní treba hodnotiť aj postup okresného súdu, ktorý vyhovel každej žiadosti právneho zástupcu žalovanej o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávania, pričom vôbec neskúmal, či v konkrétnych okolnostiach ide o dôležitý dôvod na odročenie pojednávania.

31. Na druhej strane sa však nemožno stotožniť s tvrdením sťažovateľa, že okresný súd spôsobil prietahy svojou neefektívnou činnosťou v období od 7. marca 2013 do 14. januára 2015, a to v súvislosti s nariadením znaleckého dokazovania. Súd uznesením zo 7. mája 2013 ustanovil znalkyňu Ing. Knorovú na stanovenie hodnoty obchodného podielu, ktorá súdu oznámila, že v zmysle príslušnej vyhlášky všeobecnú hodnotu vkladov v podnikoch s podielom na základnom imaní vyšším ako 20 % stanovuje znalec – právnická osoba. Na túto skutočnosť okresný súd reagoval promptne, keď uznesením z 23. mája 2013 zrušil poverenie ustanovenej znalkyni a znaleckou úlohou poveril znalecký ústav. Znalecký ústav 10. septembra 2013 požiadal okresný súd o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku, ktorú odôvodnil tým, že podklady na jeho vypracovanie boli spoločnosťou sťažovateľa [REDAKOVANÉ], doručované postupne v auguste 2013 a ďalšie potrebné podklady zatiaľ neboli doručené. Z uvedeného vyplýva, že vypracovanie znaleckého posudku trvalo dlhšie najmä z dôvodov na strane sťažovateľa, ktorý požadované doklady predkladal postupne a niektoré nepredložil vôbec. Ani nesprávne uvedenie čísla zápisu znaleckého ústavu nemalo žiadny vplyv na lehotu vypracovania znaleckého posudku, keďže túto zrejmu nesprávnosť okresný súd odstránil vydaním opravného uznesenia 4. septembra 2013, keď už mal znalecký ústav spis k dispozícii. Čo sa týka odročenia pojednávania nariadeného na 15. október 2020, z upovedomenia o odročení pojednávania zo 14. októbra 2020 (č. l. 1244) ústavný súd zistil, že okresný súd toto pojednávanie odročil na 29. október 2020.

32. Napokon ústavný súd konštatuje, že okresný súd postupoval nesústredene, keď napriek pokynu sudcu kancelária súdu bezodkladne neodoslala oznámenie o neodročení pojednávania právneho zástupcovi žalovanej, a po zistení uvedeného nedostatku oznámenie neodročenia pojednávania už nebolo možné.

33. Vychádzajúc zo zistení uvedených v bodoch 19 až 32, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom, ktoré boli spôsobené nielen skutkovou zložitost'ou veci či v dôsledku správania s'ťažovateľa, ale najmä neefektívnou činnost'ou okresného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

34. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnost'ou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

35. Keďže napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené, ústavný súd prikázal, aby okresný súd v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu) a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa s'ťažovateľ nachádza. Ústavný súd na tomto mieste dáva do pozornosti okresného súdu ustanovenia § 183 a § 184 CSP, v zmysle ktorých je možné pojednávanie odročiť len z dôležitých dôvodov a na konkrétny termín. Podľa právnej úpravy CSP je teda odročovanie pojednávania na neurčito zo zákona prakticky vylúčené.

36. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

37. S'ťažovateľ v ústavnej s'ťažnosti žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur, ktoré odôvodňuje stavom dlhodobej právnej neistoty, v ktorom sa nachádza, ako aj pocitom obrovskej frustrácie z pomalého a neefektívneho konania súdu.

38. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

39. S poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a na konštatovanú neefektívnu činnosť okresného súdu, s prihliadnutím na skutkovú zložitost' veci a čiastočný podiel s'ťažovateľa na vzniknutých priet'ahoch ústavný súd považoval priznanie sumy 2 500 eur pre s'ťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (bod 3 výroku nálezu).

40. Ústavný súd nevyhovel časti s'ťažnosti, v ktorej s'ťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

V.
Trovy konania

41. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 576,12 eur (bod 4 výroku nálezu).

42. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu, stanovisko k vyjadreniu okresného súdu).

43. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu